

Kennisdocument

Budgetten volwasseneneducatie

Welke kennis vind ik in dit document?

Voor de volwasseneneducatie zijn verschillende budgetten beschikbaar. Maar hoe worden die budgetten vastgesteld? Hoe worden ze uitgekeerd? En wat mag ervan worden bekostigd? In dit document geven we een overzicht.

Dit document heeft vijf hoofdstukken:

1. Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)
2. Decentralisatie-uitkering Aanpak basisvaardigheden
3. Lokale middelen vanuit Sociaal Domein
4. Subsidies
5. Verder lezen?

1. Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)

Alle 35 contactgemeenten krijgen elk jaar budget op basis van de [WEB](#). Dit budget is bedoeld voor het verzorgen van een aanbod van opleidingen educatie, gericht op het verbeteren van de basisvaardigheden: taal, rekenen en digitale vaardigheden. De doelgroep: volwassen inwoners van de gemeenten, die niet inburgeringsplichtig zijn.

Besteding

Het budget is bedoeld voor opleidingen educatie. Gemeenten mogen het budget inzetten voor [formeel en non-formeel aanbod](#) met professionals en/of vrijwilligers. De gemeente moet de inzet van het budget achteraf verantwoorden aan het Rijk.

Mogelijkheden binnen de WEB

Het was niet altijd duidelijk hoeveel ruimte gemeenten hebben bij besteding van de educatiemiddelen vanuit de WEB. Zo werd lang verondersteld dat werving en coördinatie niet vanuit dit budget mochten worden betaald. Daarom heeft het Rijk een handreiking geschreven, waarin de regels zijn toegelicht. In deze handreiking staat onder andere dat de WEB-middelen ook besteed mogen worden aan activiteiten rondom de trajecten. Denk hierbij aan regionale samenwerking, werving, en coördinatie om een regionaal plan te maken, het aanbod tot stand te brengen en doelgroepen te bereiken. Juridisch gezien kan het budget ingezet worden voor meer dan alleen opleidingen, zolang de uitgaven passen binnen de regeling en doelmatig zijn voor uitvoering van de gemeentelijke taak op educatie uit de WEB.

Lees hier meer over in de [Handreiking bestedingsruimte WEB-middelen](#).

Formele opleidingen

Met het educatiebudget kunnen de volgende opleidingen gefinancierd worden:

- opleidingen Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden, gericht op alfabetisering en op het ingangsniveau van het beroepsonderwijs;
- opleidingen Nederlands als tweede taal I en II die opleiden voor het Staatsexamen NT2;
- opleidingen Nederlands als tweede taal, gericht op beheersing van een basisniveau Nederlandse taal;
- opleidingen Nederlands als tweede taal, gericht op alfabetisering; en
- bij ministeriële regeling aan te wijzen andere opleidingen. Zo zijn in 2018 de opleidingen digitale vaardigheden toegevoegd.

Non-formele activiteiten

Naast formele opleidingen kunnen ook non-formele activiteiten vanuit de WEB worden gefinancierd. Let op: Het moet dan wel gaan om aanbod dat werkt aan het vergroten van de basisvaardigheden taal, rekenen en digitale vaardigheden, volgens [eindtermen](#) die in de WEB zijn vastgesteld. Denk

hierbij aan een cursus Koken binnen je budget, waarbij specifiek aandacht is voor taal en rekenen. Of Veilig verkopen op Marktplaats, waar ook schrijven en digitale vaardigheden aan bod komen. Deze cursussen worden soms camouflageaanbod genoemd of themacursussen. Lees hier meer over op onze website: [camouflageaanbod](#).

Om hoeveel geld gaat het?

Het WEB-budget is een structurele specifieke uitkering educatie voor opleidingen basisvaardigheden taal, rekenen en digitale vaardigheden. Deze uitkering wordt verdeeld over de 35 arbeidsmarktregio's via de contactgemeenten. Deze 35 contactgemeenten zijn eindverantwoordelijk voor besteding en afrekening. Het Rijk stuurt elk jaar via DUO een overzicht aan de contactgemeenten met het bedrag. Het bedrag per gemeente wordt berekend aan de hand van inwonersaantallen en factoren als leeftijd, opleidingsniveau en migratieachtergrond (zie [Artikel 3.2.1 Uitvoeringsbesluit WEB](#)).

Het budget is in 2023 verhoogd door extra investeringen uit het coalitieakkoord. Hierdoor kwam het totale WEB-budget voor gemeenten in 2023 uit op € 80 miljoen per jaar. Vanaf 2026 is het structureel ongeveer € 85 miljoen per jaar.

Als een regio of gemeente het budget voor een jaar niet geheel besteedt, mag maximaal 25% worden meegenomen naar het volgende jaar. Het college van burgemeester en wethouders beslist hierover.

Aanbesteden of subsidiëren?

De regio kan met het WEB-budget aanbesteden of subsidiëren. Bij aanbesteden gaat het om een overheidsopdracht. De regio kondigt een opdracht aan, aanbieders kunnen inschrijven en de regio beslist op basis van vooraf gestelde criteria wie de opdracht gegund krijgt. Bij kleinere bedragen kan dat 'onderhands', bij grotere bedragen is een [openbare aanbesteding](#) verplicht. Bij subsidiëren kent de gemeente subsidie toe om bepaalde activiteiten uit te voeren. De gemeente moet vooraf duidelijk maken welk budget er te verdelen valt en hoe partijen kunnen meedingen naar de subsidie.

- Lees hier meer over in de [Handreiking Kwaliteit bij de aanpak van basisvaardigheden](#) (p.65 e.v.) en het [Begrippenkader - Aanbod en aanbieders](#) (p.7 e.v.).
- Lees meer over aanbesteden in de [Handreiking Publiek-publieke samenwerking en het aanbestedingsrecht](#).

Voorbeeld

In arbeidsmarktregio Midden-Gelderland gaat het budget van de WEB deels naar formele aanbieders en deels naar [non-formeel aanbod](#).

2. Decentralisatie-uitkering aanpak basisvaardigheden

In de Vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020-2024 stond dat gemeenten per 2020 een aanvulling op het reguliere WEB-budget krijgen. De 35 contactgemeenten kregen per 2020 een decentralisatie-uitkering voor de aanpak basisvaardigheden. Dit bedrag wordt beschikbaar gesteld via het Gemeentefonds. Gemeenten kunnen deze uitkering gebruiken om hun regierol op beleidsniveau te versterken.

Om hoeveel geld gaat het?

Het landelijk beschikbare bedrag voor de decentralisatie-uitkering liep op van € 5 miljoen in 2020 tot € 7,3 miljoen in 2024. Voor 2025 is € 6,5 miljoen beschikbaar en daarna jaarlijks € 5 miljoen tot en met 2028.

Elke arbeidsmarktregio krijgt jaarlijks een basisbedrag van € 100.000. Daarnaast is er voor elke gemeente een variabel bedrag. Dit bedrag wordt uitgekeerd aan de contactgemeenten. Het variabele bedrag is net als bij de WEB gebaseerd op inwonersaantallen en factoren als leeftijd, opleidingsniveau en migratieachtergrond. De verdeling van deze budgetten is terug te vinden in de [Meicirculaire 2025](#) (zie p.82 e.v.).

Als een regio of gemeente het budget voor een jaar niet geheel besteedt, mag 25% worden meegenomen naar het volgende jaar.

Besteding

De gemeenten kunnen dit extra budget bijvoorbeeld gebruiken voor coördinatie, signalering, werving, toeleiding, innovatie, kwaliteitsimpuls, monitoring en/of terugkom-activiteiten. Ook kunnen ze extra investeren in het vinden en doorverwijzen van deelnemers, bijvoorbeeld via wijkteams, zorgverleners, UWV en andere uitvoeringsorganisaties. Hierbij is extra aandacht voor de doelgroep met Nederlands als moedertaal (NT1).

De meeste arbeidsmarktregio's hebben in een [regionaal beleidsplan](#) omschreven waar ze het extra budget voor willen inzetten.

Voorbeelden

In sommige regio's is met het budget een regionale taalcoördinator aangesteld. Of worden extra uren toegekend aan de ambtenaar van de contactgemeente voor coördinerende taken. Of extra uren aan taalhuiscoördinatoren of taalhuisdocenten. Het budget van de decentralisatie-uitkering wordt ook ingezet voor lokale wervingsactiviteiten, innovatieve ideeën of de inzet van een monitorsysteem.

Bestuurlijke afspraken

Rijk en gemeenten hebben in 2020 samen bestuurlijke afspraken gemaakt over dit extra budget. Daarin stonden landelijke doelen beschreven. En ook welke middelen het Rijk daarvoor beschikbaar stelt. In 2020 heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) deze bestuurlijke afspraken opgezegd. Zij vonden dat de afspraken leidden tot te veel administratie en controle en dat daar te weinig middelen tegenover stonden. Ook bood het Rijk geen zekerheid over een jaarlijkse indexering van het budget. De gemeenten gaan wel door met de activiteiten.

3. Lokale middelen vanuit de gemeente

Sociaal domein

Op inhoud zijn hier veel kansen. De aanpak van basisvaardigheden raakt aan alle levensdomeinen. [Onderzoek](#) laat zien dat deelnemers na een taaltraject beter scoren op sociale aspecten: de deelnemers zijn actiever, meer mensen hebben een baan, functioneren beter in een baan of doen bijvoorbeeld vrijwilligerswerk, mensen voelen zich fysiek en psychisch gezonder. Door bij andere domeinen ook in te zetten op de basisvaardigheden taal, rekenen en digitale vaardigheden kan de gemeente inwoners beter helpen en uiteindelijk geld besparen.

Als een beleidsterrein budget wil vrijmaken, kan daar aanbod mee worden ontwikkeld en uitgevoerd op diverse thema's.

Voorbeelden:

- Thema gezondheid: Preventieakkoord, Gezond in de Stad (GIDS);
- Thema gezin/preventie: Voor- en vroegschoolse educatie (VVE), Onderwijsachterstandenbeleid, Nationaal Programma Onderwijs (NPO);
- Thema werk: Participatiebudget, Perspectief op werk;
- Thema armoede/schulden: schuldhulpverlening, maatschappelijke begeleiding.

Het [Gemeentefonds](#) biedt – naast de decentralisatie-uitkering voor basisvaardigheden – ook nog andere mogelijkheden.

Voorbeeld

In Tiel wordt de taalhuiscoördinator betaald vanuit welzijn.

4. Subsidies

Er zijn nog tal van subsidies en andere financieringsmogelijkheden om aanbod voor basisvaardigheden te creëren.

Op de website van het Expertisepunt Basisvaardigheden staat een [overzicht van subsidies](#), verdeeld per thema.

5. Verder lezen?

Links naar relevante bronnen.

Informatie	Link
Wet educatie en beroepsonderwijs	Wettekst Kennisdocument WEB
Handreiking: Kwaliteit bij de aanpak van basisvaardigheden	Handreiking - Financiering p.65 e.v.
Begrippenkader Basisvaardigheden bij de Handreiking Kwaliteit	Begrippenkader - WEB p.22
Eindtermen basisvaardigheden	Eindtermen taal en rekenen Eindtermen digitale vaardigheden Kennisdocument Niveaus Basisvaardigheden
Inzet Financiële middelen - Artikel n.a.v. kennissessie met gemeenteambtenaren (2022)	Maximale impact door slimme inzet van financiële middelen